

El dia 20 de febrer proppassat, Xarxa Teatre va ambientar la Nit d'Escola Valenciana, a Castelló, en què es premià el grup Obrint Pas, la mestra Isabel Ríos i el Betlem de la Figà.

25 anys de Trobades

Les Trobades que organitza anualment Escola Valenciana compleixen enguany un quart de segle, un aniversari per a celebrar la progressiva normalització del català a l'escola i continuar eixamplant-ne l'ús social.

Havíem preparat unes màscares de tela amb forma de drac perquè els xiquets se les posaren mentre fèiem una cercavila pels carrers de la ciutat. Isquérem de Vivers i passàrem pels llocs més emblemàtics: el Micalet, la catedral, les torres de Serrans... fins arribar a l'ajuntament, que aleshores governava Clementina Ródenas. Un grup de xiquets van ser rebuts per l'alcalde i li van lliurar uns dibuixos. I després anàrem fins al palau de Benicarló, on hi ha la seu de la Generalitat Valenciana i, encara que el president no hi era, ens va rebre el director de Política Lingüística, a qui fèrem el mateix regal. Fou tot molt bonic." Qui parla així és Carme Mi-

quel, escriptora i mestra de referència al País Valencià, dona inquieta per natura, premi d'Honor Jaume I l'any 1995 i presidenta d'Escola Valenciana del 1988 al 1992. La cita de què parla fou la primera Trobada que Escola Valenciana organitzava a la ciutat de València, prenent com a referència les que en anys precedents s'havien anat celebrant arreu del territori valencià. A Benifaió, a Castelló, a la Xara, a Manises... milers de xiquets i xiquetes, pares i mares i comunitat educativa s'havien reunit anteriorment per reivindicar la normalització del català a les aules. El 1989 la federació decidí que era l'hora de fer el gran salt, de demostrar que aquell aplec també podia celebrar-se a València, allà on

la castellanització i les suspicàcies contra l'idioma propi havien arrelat amb més força. "Fer la Trobada a València era una prova de foc, que vam superar amb escreix –reflexiona ara Carme Miquel–. La gent que veia la cercavila, s'ho mirava amb simpatia i els xiquets i els mestres implicats ho vam viure amb molt de goig. A més, aconseguírem que les portes de les institucions s'obriren a les nostres reivindicacions."

Si bé aquella cita al cap i casal va ser important per a la moral d'Escola Valenciana (que aleshores, cal dir-ho, encara no es deia així ni era això que és ara), d'ençà del final de la dictadura arreu de les aules del País Valencià s'havia estès el ferment d'una inquietud per a la recuperació de la llengua. D'aquell desassossec, i a base d'afany personal, naixeren les primeres coordinadores de mestres i professors que lluitarien per convertir el català en la llengua de l'ensenyament. La LUEV, la llei d'ús i ensenyament del valencià, aprovada el 1983 sota administració socialista, havia de respondre i donar garanties legals –si més no en

Una imatge de les Trobades d'Escola Valenciana, l'any 2006.

part— als anhels d'aquells inquiets. De resultes d'això, el català començà a incorporar-se a les escoles i als instituts. Però el procés no fou gens senzill. Després d'anys de repressió i menysteniment, el català formava part de l'imaginari d'alguns pares i mares com una llengua vulgar, no apta per a l'ensenyament. D'aquella col·lisió entre una comunitat educativa conscienciada respecte a la llengua i uns pocs pares recelosos, sorgí una de les dues primeres Trobades d'això que avui és Escola Valenciana, que aleshores no era sinó una incipient florida de coordinadores d'àmbit comarcal.

De la Ribera a la Marina. Som a Benifaió, comarca de la Ribera Alta, el setembre del 1985. “El consell escolar havia aprovat que el nostre col·legi, el Trullàs, incorporara l'ensenyament en català, però uns quants pares s'hi van negar. Iniciarem una *batalla* i al final vam guanyar. Els pares que es negaven que els seus fills estudiaren en català se n'hagueren d'anar al Santa Bàrbara, l'altre col·legi del poble —relata Josep Chaqués, que aleshores era director de l'escola i després fou el primer president d'Escola Valenciana—. Vam decidir que per celebrar-ho faríem una paella i que hi convidaríem més escoles de la comarca.” La *paella* va acabar convertint-se en un dinarot reivindicatiu al qual

acudiren unes 5.000 persones. L'artista Manolo Boix també s'hi deixà embolicar i acabà fent els cartells i els díptics d'un aplec que ha passat a la història. “Quan ens anaven informant per telèfon dels autobusos que havien eixit dels altres pobles per venir fins a Benifaió, no ens ho podíem creure”, explica Chaqués. Això fou un cap de setmana del mes d'abril. Només un mes més tard, a la Xara, a la Marina Alta, un altre grup de professors i pares conscienciats organitzaren un altra Trobada, aquesta volta entre setmana. La Xara i Benifaió foren, doncs, els pioners, els primers de plantar una llavor que ha arrelat amb una força que ni els promotors no es podien imaginar. “En poc de temps es van superar els recels que tenien alguns”, explica Jaume Fullana, que va promoure la Trobada de la Xara i avui és director del col·legi Gabriel Miró de Calp. Després d'aquelles celebracions a la Ribera i la Marina, l'espurna de les Trobades va prendre a moltes més comarques del País Valencià, gràcies sobretot a bones dosis de voluntarisme i de complicitat. “Les Trobades van ser una manera de traure l'ensenyament al carrer; de fer que la gent sabera que hi havia un altre model d'escola i que la llengua no era motiu de conflicte”, apunta Carme Miquel. Per a Vicent Romanç, que fou president d'Escola Valenciana del 1994 al 2002, les Trobades tenen “un poder màgic”. Aquest

“poder màgic” el va copsar a la pròpia pell en la primera reunió d'aquesta mena que organitzaren a l'Alcoià, i més concretament a Beniarrés, el 1988. “Recorde que la nit abans va caure una pedregada de por. Els qui formàvem part de l'organització no vam dormir! Però l'endemà va eixir un sol esplèndid”, explica. Com en el cas de Benifaió, aquell esdeveniment va servir per a empenyar l'ús del català a les aules. “A l'escola hi havia un conflicte important perquè alguns pares no volien ensenyament en valencià. Vam fer la Trobada per demostrar que calia normalitat. I al final la conselleria ens va donar la raó. Va ser un triomf.”

Joves madurs. Lluny de ser un esdeveniment estàtic, el pas del temps ha fet que les Trobades es renoven. La reivindicació, evidentment, continua en el cor de tot plegat, però la morfologia de l'aplec ha canviat. S'hi continuen fent tallers de tota mena, competicions esportives, espectacles

9 d'Octubre: Trobada de Trobades

El dia 20 de febrer passat, la Universitat Jaume I de Castelló va acollir la Nit d'Escola Valenciana. L'acte va servir per a commemorar els 25 anys de les Trobades, que enguany es clouran amb una gran Trobada a la ciutat de València. La data és ben intencionada: el 9 d'octubre.

“Des de l'aprovació de la LUEV hem aconseguit que el 30% dels alumnes es matriculen en valencià. La fita d'una escolarització total en valencià no s'ha assolit i per això cal continuar treballant”, explica Diego Gómez, actual president d'Escola Valenciana. “Hem avançat, però necessitem que hi haja continuïtat de l'escola als altres usos socials, com ara el lleure, l'administració, els referents públics... Per això la política lingüística de la Generalitat hauria de ser dessorrada d'on ara és.”

